

Omandireformi komisjoni 22. augusti 2017 istungi protokoll

Koosolek toimus Tallinnas Suur-Ameerika tn 1 ruumis KÕIV algusega kell 11.00

Koosolekust võtsid osa:

Esimees: Jaak Aab, riigihalduse minister

Aseesimees: Urmas Reinsalu, justiitsminister

Liikmed:

Indrek Saar, kultuuriminister

Ilmo Au, SiM usuasjade osakonna juhataja

Uku Hänni, RaM riigivara osakonna nõunik

Helle Kalda, Eesti Üürnike Liidu esimees

Ott Kasuri, Eesti Maaomavalitsuste Liidu tegevdirektor

Riho Kangur, peaministri büroo

Priidu Pärna, Eesti Omanike Keskliidu juhatuse esimees

Anto Raukas, Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik

Eha Võrk, Eesti Linnade Liidu esindaja, Tallinna abilinnapea

Tiiu Teesalu, Eesti Memento Liidu juhatuse aseesimees

Heimar Lenk Riigikogu maaelukomisjoni liige

Heido Ots, Eesti Memento Liit

Priit Pärtelpoeg, Tallinna Linnavaraamet

Päevakord:

1. Komisjoni töökorra arutelu ning kinnitamine.

2. Eesti Üürnike Liidu ettepaneku arutamine

Istungil tehtud ettepanekud:

Helle Kalda, Anto Raukas –

Komisjon ise ei lõpeta oma tegevust otsusega, vaid esitab aruande Vabariigi Valitsusele ühes ettepanekuga komisjoni tegevus lõpetada.

Otsustati teha vastav muudatus töökorra tekstis.

Koosolek kiitis heaks komisjoni töökorra, ei hääletatud.

Helle Kalda: Selleks, et arutleda Eesti Üürnike Liidu esitatud eelnõu, on ettepanek esmalt luua kohalike omavalitsuste juurde registrid, kus tagastatud majade üürnikud saavad esitada oma taotlused viitega, kus nad elasid 1991. aastal. Teeme selgeks palju neid inimesi on, millest on jutt, paljud soovivad seda vara, kes said elamispinna, kas ta loovutab selle tagasi või tahab sinna jääda. Täna sundüürnikud ikka ootavad, et nad saaksid osta turuväärtusega üüripinnad.

Heimar Lenk: Tuleb selgeks teha, kui palju neid inimesi oli, kes olid sundüürnikud ja selle registri loomisega tuleb alustada kohe.

Anto Raukas: Kui hakatakse kahju hüvitama sundüürnikele, siis tuleb arvutada välja ka omanikele tehtud kahju ja hüvitada, et asi oleks aus ja tasakaalustatud.

Urmas Reinsalu: Ettepanek, et komisjoni tööd teenindav ministeerium valmistaks ette lõpparuande struktuuri, milliseid teemasid see käsitleb ja alles seejärel otsustame milliseid ekspertiise või arvamusi tellida. Lühidalt kirjeldaks need ülesanded ära. Kuidas omandireform lõpule viia, millised on veel lahendamata küsimused omandireformi lõpetamiseks.

Uku Hänni: Rahandusministeeriumi ettepanekud:

1) Teha Eesti Üürnike Liidu projekti teostatavusuuring.

2) Teostatavusuuringu raames hinnata projekti õiguslikku teostatavust, korraldades selleks riigihanke sõltumatu uuringu tellimiseks rahvusvahelise õiguse alal pädevatelt avalik-õiguslikelt akadeemilistelt asutustelt.

Urmas Reinsalu: Õiguslik hinnang tuleks tellida küsimuses: Kuidas oli eksproprieerimine kooskõlas rahvusvahelise õigusega? Kas ja kui palju omandireformi aluste seadus võimaldas realiseerida restitutsiooni eesmäärke?

Eha Võrk: 2003. aastal koostatud aruande alusel oli 2003. aastaks Tallinnas tagastatud 2226 hoonet, milles 4648 eluruumi 14547 üürnikuga. Tagastatud majades elanud inimeste arv, kes esitasid taotluse sundüürnikuna arvele võtmiseks oli 3500 inimest (s.o. 2001. aasta seisuga) Sundüürnikest said EVP väärtuses korteri otsustuskorras osta 230 korterit. Enamasti olid need mitte heas olukorras korterid. Oli moodustatud eluasemefond – laenude arv sundüürnikele oli 104 laenu.

Meil oli eluasemeprogramm 2009. aastaks 5000 korterit Tallinnasse, et inimesed, kes vajasisid Tallinna linna abi saaksid 2009. aastaks munitsipaalkorteri. Lisaks anti kolimistoetust, mis algas 10 000 kroonist hiljem 75 000 krooni.

14 % kogu kasutatud summast munitsipaalkorterite ehitamiseks tuli riigilt. 2009. aastaks Tallinnas sundüürnikke enam ei olnud.

Lisaks ehitati Saviliiva tee 8 ja Vabaõhumuuseumi tee 95 kinnistutele hoonestusõiguse seadmise teel odavad elumajad, mida oli võimalik sundüürnikel ja noortel peredel taotleda. Lisaks oli Loopealse ja Raadiku tänava hoonete ehitamine ppp programmiga, millest tegelikult jäi ca 100 kuni 200 korterit sundüürnikest üle.

Heimar Lenk: Ministeeriumil tuleks alustada kodukaotanud sundüürnike registreerimist.

Helle Kalda: Seaduse alusel pidi minema raha sundüürnike probleemi lahendamiseks, küsimus, kuhu see raha läks, millistele omavalitsustele ja kui palju sundüürnikele.

Priidu Pärna: Kui läheme Vabariigi Valitsusse ühe paketi, Omanike Keskliidu seisukohalt võib ju riik sundüürnikele kompenseerida, kuid kuna eelnõule ei ole tehtud mõjude analüüsi ega finantsanalüüsi, ja samas on näha, et omavalitsused on seda probleemi lahendanud ja riik

on ka panustanud, siis meie toetame ettepanekut teha teostavusuuring, mis arvestaks õiguslikku aspekti, finantsilist ja tehnilist aspekti.

Urmas Reinsalu: Volitada Rahandusministeeriumi töötajaid tegema konkreetsete probleemide kataloogi, et mis küsimusi me omandireformi komisjonis käsitleme. Valmistada ette lähteülesanne tellida rahvusvahelise õiguse hinnangut nii vara võõrandamisele kui ka omandireformile.

Memento esindaja Heido Ots: Memento tegi ettepaneku samuti ühe registri loomiseks inimestest, kes represseriti ja oma kodu kaotasid ja tõsteti tänavale mitme tuhande kilomeetri kaugusele ja kuna küsimus on tänasel päeval vaid rahaline, mitte eksistentsiaalne, kuna hetkel keegi tänaval ei ela, siis lülitataks sinna hulka ka need inimesed.

Eha Võrk: Andmebaasi isikutest, kes jäid erastamisõigusest ilma, võiks luua kasvõi ajaloo huvides.

Jaak Aab: Teeme lähiajal kokkuvõtte tehtud ettepanekutest ja kui kellelgi on esitada veel konkreetseid ettepanekuid, võib saata selle nädala jooksul Annike Riibeale. Sõnastame need ära ja saadame seejärel komisjoni liikmetele.

Koosolek lõppes kell 12.45.

Protokolli lisatakse komisjoni töökord

(allkirjastatud digitaalselt)
Istungi juhataja Jaak Aab

(allkirjastatud digitaalselt)
Protokollis Annike Riibe